

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.0305080 «Фінанси і кредит»

на тему: **«Удосконалення податкового адміністрування місцевих податків і зборів»**

Виконавець:

студентка факультету фінансів та банківської
справи
Горбенко Валерія Андріївна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Слатвінська М.О.

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлюється необхідністю подальшого вдосконалення місцевого самоврядування і його матеріально-фінансової бази, розвитком податкових відносин, складовою частиною яких є місцеві податки і збори. Ще більшої актуальності вона набуває в умовах кризових явищ, зумовлених внутрішніми та світовими фінансово-економічними кризами, коли недостатнє надходження податкових платежів до бюджету може стати причиною дефолту держави. Необхідність докорінних перетворень всього механізму адміністрування місцевих податків та зборів вимагає здійснення аналізу і узагальнення теоретичних, історичних питань місцевих податків і зборів, розробки єдиного концептуального підходу до місцевого адміністрування і його належного законодавчого закріплення, вдосконалення системи місцевих податків і зборів з метою її стабілізації.

Мета дослідження: дослідження діючої системи адміністрування податків і зборів, оцінка їх результативності та розробка рекомендацій щодо їх подальшого вдосконалення.

Завдання дослідження:

- дослідити історичні аспекти становлення адміністрування місцевих податків і зборів;
- розкрити сутність процесу адміністрування та його законодавчо-нормативне забезпечення;
- висвітлити роль місцевих податків і зборів у дохідній частині місцевих бюджетів;
- оцінити дієвість впровадження місцевих податків та зборів;
- проаналізувати вплив місцевих податків і зборів;
- розглянути проблемні аспекти адміністрування місцевих податків;
- імплементація зарубіжного досвіду до вітчизняної системи адміністрування;
- зафіксувати напрями вдосконалення системи податків і зборів.

Об'єкт дослідження процес адміністрування місцевих податків та зборів в Україні.

Предмет дослідження теоретичні та практичні аспекти податкового адміністрування місцевих податків і зборів.

Методи дослідження У процесі наукового дослідження застосовувалися такі методи економічних досліджень як: метод аналізу в першому розділі для розгляду історичних аспектів становлення, значення та сутності процесу адміністрування; економіко-статистичний та графічний – у другому розділі для оцінки обсягів, динаміки та структури адміністрування місцевих податків та зборів, побудови графіків, таблиць та діаграм для наочного оцінювання стану та дієвості адміністрування; метод порівняння використовувався у аналізі зарубіжного досвіду; при визначенні проблемних питань та основних напрямів вдосконалення використовувалися методи логічного узагальнення, системно-функціонального методу; методи узагальнення, систематизації та класифікації використовувалися для 3 розділу та висновків.

Інформаційна база дослідження є законодавчі і нормативні акти України з питань адміністрування та офіційні матеріали Державного комітету статистики України, праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали науково-практичних конференцій, наукова періодична література та інформація отримана з мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 75 сторінки. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади адміністрування місцевих податків і зборів**» досліджено історичні аспекти становлення адміністрування місцевих податків і зборів; висвітлено роль та сутність процесу адміністрування, його законодавчо-нормативне забезпечення.

У другому розділі «**Практика і проблематика адміністрування місцевих податків і зборів**» досліджено дієвість впровадження місцевих податків та зборів; проаналізовано вплив місцевих податків і зборів; розглянуті проблемні аспекти адміністрування місцевих податків;

У третьому розділі «**Шляхи вдосконалення адміністрування місцевих податків і зборів в Україні**» розкрито зарубіжний досвід адміністрування місцевих податків і зборів та його імплементація до вітчизняної системи адміністрування; висвітлені напрями вдосконалення системи податків і зборів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Встановлено, що сучасне адміністрування податків, на противагу описаним історичним етапам, передбачає розгалужену систему обліку, звітування, аналізу та перевірки даних, що базується на використанні інформаційних технологій. Загальні підходи до обліку та контролю при цьому збережені, однак методика їх реалізації зазнала значних змін. Розвиток адміністрування податків відбувається еволюційним шляхом. Значною мірою його сучасна методика збігається з використовуваною раніше. Однак, на відміну від аналізованих періодів, сучасний етап розвитку адміністрування податків характеризується активним удосконаленням процесу управління справами податків шляхом всебічного використання автоматизованих та інформаційних систем.

2. Процес створення нормативно-правової основи для врегулювання відносин у сфері місцевих податків і зборів в Україні триває вже двадцять років. За цей час прийнято велику кількість нормативно-правових актів, тому доцільно поділити реформування нормативно-правового регулювання місцевих податків та зборів на три етапи: 1) початковий (1990-1995 рр.); 2) проміжний (1996-2010 рр.); 3) поточний (2010- і дотепер). Важливою подією на шляху до покращення нормативно-правового регулювання місцевих податків та зборів стало закріплення в Податковому кодексу України принципу стабільності як основної засади податкового зако-

нодавства України. Дотримання цього принципу дає можливість суб'єктам господарювання спрогнозувати свої доходи і витрати на найближче майбутнє.

3. Для визначення значення місцевих податків та зборів в податковій системі України ми виділили структурні частини і визначили функції у системі. Кожний елемент виконує свої певні функції, а зв'язки між елементами створюють структуру системи. Податкова система держави є складною системою з багаторівневою структурою. До якої входять елементи, які об'єднуються у підсистеми, та взаємодіють між собою. Вбачається, що податкова система складається з таких компонентів: Податкова система складається із законодавчого, інституційного та функціонального компонентів. Місцеві податки і збори є частиною податкової системи України, зокрема, її функціонального компоненту. Аналіз функцій, які виконують місцеві податки та збори є дуже важливою частиною дослідження, адже функція є конкретизацією призначення системи. Основними функціями місцевих податків і зборів є: фіскальна, контрольна, регулююча. Додатковими є: розподільча, стимулююча та децентралізуюча.

4. Дослідження сучасної практики функціонування місцевих бюджетів України засвідчує, що засади трансформаційних перетворень сприяли досягненню значних позитивних результатів у здійсненні бюджетної реформи в контексті прийнятих законодавчих ініціатив, реконструкції формування бюджету та механізму міжбюджетних відносин. Однак існування таких загроз, як неготовність місцевих громад до адміністративно-територіальної реформи, відсутність висококваліфікованих кадрів на місцевому рівні щодо ефективного здійснення управління бюджетом, створюють перешкоди до здійснення реформи децентралізації та зміцнення фінансової автономії на місцевому рівні. Ефективне управління місцевими бюджетами в контексті зростання їхньої дохідної частини в умовах трансформаційних перетворень сприятиме підвищенню рівня й якості життя громадян підвідомчих територій, забезпеченню сталого розвитку на місцевому рівні, модернізації бюджетних відносин для зміцнення фінансової стійкості місцевих бюджетів.

5. У результаті проведеного дослідження виявлено, що в Україні гостро постає проблема з високим рівнем концентрації бюджетних ресурсів на центральному рівні. Структура доходів бюджету області свідчить про обмеженість фінансових ресурсів для забезпечення в повній мірі самостійності відповідних бюджетів, що суперечить наближенню до реалізації такої цілі, як децентралізація. Перспективами для подальших досліджень у даному напрямі є проведення ґрунтовного аналізу досвіду європейських країн у формуванні доходів місцевих бюджетів та проведенні децентралізації, а також пошук можливостей його впровадження в Україні. Для підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів необхідно здійснювати своєчасне фінансування видатків, пошук шляхів посилення соціальної, стимулюючої та регулюючої ролі податків. Ці заходи забезпечать прогресивний соціально-економічний розвиток країни та сприятимуть гармонізації інтересів держави та регіонів.

6. Виявлено, що реформування системи місцевих податків і зборів повинно здійснюватися для максимізації та стабілізації доходів місцевих бюджетів, урахування інтересів підприємства, регулювання дій ринкових механізмів та

реалізації соціально справедливої фіскальної політики. Місцеві органи влади не мають достатнього впливу на запровадження ставок податків, що дає їм підстави звинувачувати центральний уряд у незадовільній якості послуг, які справляються саме за рахунок коштів місцевих бюджетів. Зростання обсягу місцевих податків і зборів необхідно не тільки через просте збільшення платників податків і розширення бази оподаткування, а й шляхом створення сприятливих умов для оподаткування. Дотримання цих вимог є запорукою створення міцної й стабільної системи місцевих податків і зборів в Україні.

7. З'ясовано, що в розвинених державах передбачена можливість застосування значної кількості місцевих податків (Швеція, Данія, Велика Британія, Іспанія, Фінляндія). Місцеві податки і збори є основою дохідної частини місцевих бюджетів в державах – членах ЄС. Найпоширенішими місцевими податками в державах – членах Європейського Союзу є податки на майно (Бельгія, Іспанія, Латвія, Литва, Польща, Словаччина, Словенія). В Україні екологічні податки становлять незначну частину доходів зведеного бюджету, що не відповідає практиці держав-членів ЄС, тому проблема підвищення адміністративної та фіскальної ефективності справляння екологічних податків є однією з базових у формування джерел фінансування природоохоронної сфери загалом та апроксимації до відповідного законодавства ЄС.

8. Вдосконалення адміністративно-правового регулювання місцевих податків і зборів в Україні може відбуватися шляхом боротьби з ухиленням від сплати місцевих податків і зборів, реформування спрощеної системи оподаткування та інституційно-функціональної структури податкової системи, ефективної кадрової політики в органах Державної фіскальної служби та використанні інформаційних технологій.

АНОТАЦІЯ

Горбенко В.А. «Удосконалення податкового адміністрування місцевих податків і зборів».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «6.0305080. Фінанси і кредит»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Випускна робота складається з трьох розділів. У роботі здійснюється аналіз і узагальнення теоретичних, історичних питань адміністрування місцевих податків і зборів, розглядаються напрями вдосконалення системи адміністрування в Україні. Висвітлено особливості адміністрування місцевих податків та зборів в країнах Європейського Союзу.

Досліджено практику і проблематику адміністрування місцевих податків в Україні. Розкрито практичні аспекти адміністрування, досліджено дієвість впровадження місцевих податків та зборів та висвітлено ефективність адміністрування.

Розкрито напрями вдосконалення адміністрування та імплементація зарубіжного досвіду адміністрування місцевих податків і зборів у вітчизняній системі. Запропоновано шляхи вдосконалення процедур справляння місцевих податків і зборів в Україні.

Ключові слова: місцеві податки і збори, адміністрування, оподаткування, бюджет, податкова система, місцевий бюджет.

ANNOTATION

Horbenko V.A. «The Improvement of tax administration of community charges and collections».

Qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in the specialty "6.0305080. Finance and credit »

Odessa national economic university. – *Odessa*, 2019.

The final work consists of three sections. In this work analysis and generalization of theoretical, historical questions of administration of community charges and collections are conducted. directions of perfection of the system of administration are examined in Ukraine. The directions of improvement of the administration system in Ukraine are examined. Administration features of community charges and collections in the countries of the European Union are clarified.

Practice and range of problems of administration of community charges in Ukraine investigated. The practical aspects of administration are revealed, the effectiveness of the introduction of community changes are explored and the efficiency of administration are highlighted.

The Direction of perfection of administration and the implementation of foreign experience in the sphere of administration of community charges in the home system are revealed. The ways of perfections of production procedures of community charges and collections in Ukraine are offered.

Key words: community charges and collections, administrations, taxations, budget, tax system, local budget.